

Munkaidőmérleg

A munkaidő mindenütt adott, törvényekkel, rendeletekkel és az elvégzendő feladatok által pontosan körülhatárolt tényezője a termelésnek. Nem kell drága valutát adni érte, csupán végig kell dolgozni, hasznos tevékenységre fordítani.

A feleslegesen elvesztegetett idő nem pótolható túlórázással, „ráhajással”, mert az így felhasznált időt már egy másik, újabb feladat elvégzésére kellene fordítani. A szárnnyas idő hirtelen elrepül — kesereg a költő —, és mi is joggal sajnálhatjuk az üzemekben, a földeken, hivatalokban felhasznált improduktív munkaórák tizezeit.

Számtalanszor megírták, értelmezték már a munkaidő kihasználásának a fontosságát, de ez olyan téma, amiről nem lehet eleget szólni. Most, hogy általánossá lett az ötnapos munkahét, különösen fontosá vált a munkaidő, hisz ezután kevesebb idő alatt legalább annyi munkát kell (kellene) elvégeznünk, mint eddig.

Úgy tűnik, reális célkitűzés ez, bár az első tapasztalatok még nem egyértelműek, még sok a kezdeti bizonytalankodás, szervezatlenség, meg kell még ezt az új helyzetet szokni.

Az mindenesetre máris megállapítható, hogy az ipari, mezőgazdasági üzemekben öt nap alatt is megtermelik a korábbi mennyiséget és minőséget. Nincs különösebb gond a közlekedés, a javító-szerelő szolgáltatás, a közművek munkája és az egészségügyi ellátás területén sem. Nem ilyen egyértelmű a helyzet a kereskedelmi ellátás, a hatósági ügyintézés tekintetében. A korábbinál zsúfoltabb az üzemek, nincs jól megoldva a hétfői kenyér- hús-, tejelátás sem. A kiadandó szabadnapok miatt pénteken, hétfőn sok kis üzletet zárva tartanak, és ezzel sok bosszúságot okoznak a vásárlókörzést lakosságának.

Sok, szerencsés, hasznos kezdeményezés tapasztalható a tanácsok és a közületek munkájában, az ötnapos munkahétre történő átállás óta, de a teljes napi kiesést eddig még nem sikerült pótolni. A hivatalok zsúfoltabb, az ügyintézés lassúbb, az idegek pedig semmivel sem nyugodtabb, mint eddig.

A kísérleti év tapasztalatai alapján még nem lehet pontosan megállapítani, hogy a rövidített munkahét milyen hatással lesz az oktatási intézmények életére, az oktatói és nevelőmunka hatékonyságára, mennyire és mi módon pótolható a kiesett tanulmányi idő. Az ifjúsági, kulturális, sportszervezeteink sajnos még nem igen tud-

nak mit kezdeni a fiatalok megnövekedett szabad idejével. Az sem kellően tisztázott még, hogy a szülők mennyire tudnak és akarnak partnerei lenni a fiataloknak.

Ezek a summás megállapítások természetesen számos apróbb részletből tevődnek össze, amelyek nagyon is befolyásolhatják a végeredményt. Először talán néhány jellemző példát. Megfigyelték például, hogy a Balatonhoz vezető autópálya péntek délutáni forgalma pontosan olyan, mint a korábbi szombat délutánok, amikor hivatalosan is rövidebb volt a munkaidő. A régi félnapos szombatok helyett most már pénteken délután megkezdődik a csúcsgorgalom. Pénteken délután nagyon sok hivatalban, intézményben már alig-alig dolgoznak, pedig arra az időre még teljes napi munka dukál. Ezt az üzemekben nem tehetik meg, hallom az ellenvetést, aminek — ha így van — nagyon örülök, de a hivatalok, az irodák is munkahelyek, ott is óriási anyagi és szellemi kapacitás eshet ki az elbliccelt péntek délutánokon!

És nemcsak a péntekkel van baj, a hétfő sem sokkal különb, mert akkor meg a vonatkésekre, menetrendi anomáliákra hivatkozva kezdik nagyon sokan később a munkát. Nem is a legpihenetebben —, de ez már nem tartozik szorosan a tárgyhoz. Korábban, a kéthetenkénti szabad szombatokon nagyon sokan el tudták intézni hivatalos ügyeiket a tanácsj és egyéb hatósági szerveknél. Most, mivel szombaton már nincs ügyintézés, nem marad más hátra, mint elkérteni, vagy ellőgni a munkahelyről, és ez senkinek sem jó.

Nemrégiben olvastam, hogy például a budapesti élelmiszer- és iparcikk szaküzleteink 12,7 százaléka minden hétfőn zárva van, 19 százaléku pedig szombaton sem nyit ki. A magánüzletek, a kisiparosok az oly sokszor hangoztatott hiánypótló mi voltukkal ellentétben szombaton kivétel nélkül zárva tartanak. Gyanúsán sok a nyári időszakban a betegség, iparszünetelés, szabadság miatt zárva tartó kisipari műhely is. Nem mennek persze „jó” ötletért a szomszédba az állami boltok, szolgáltató kisegységek irányítói sem. Kifogyhatatlanok az ötletekben: szabadság, betegség címén olyan üzleteket is zárva tartanak, ahol egyébként többen dolgoznak és szinte elképzelhetetlen, hogy valamennyien egyszerűen betegedjenek meg. Áruátvételt, jeltár, takarítást, beváltást, sárlást miatt lépten-nyomon bezárt üzletekbe, műhelyek-

be botlik a jámbor vevő, megrendelő. Gyakran találunk az üzletek ajtajára függesztett: „Tatarozás miatt zárva” táblával is, a lehűzött redőnyök, bezárt ajtók mögött viszont semmi mozgást nem észlelni. Egyedi jelenségek... nem ez a jellemző — mondhatnánk, de azért a sok kicsi itt is sokra megy. Az elbliccelt órákból, félnapokból tetemes kiesés adódik, ha egy-egy üzem, tsz, város, vagy megye, különösen, ha egy ország mércéjével mérjük.

Olyan vetülete is van az új munkarendnek, amely esetenként feleslegesen szorítja többletmunkára az érdekelteket. Úgy tűnik például, hogy különösen Budapesten, a nagyobb vidéki városokban túlbiztosították a szombatonkénti óvodai, napközis és még inkább az egészségügyi ügyeket január óta kialakított rendszerét. A szombaton is rendeltetésszerűen működő budapesti egészségügyi szakrendelői kihasználtsága például alig éri el a 8—10 százalékot. A vártnál jóval kevesebben vették igénybe eddig az ügyeletes óvodát, napközit is. Most, hogy az oktatási intézményeinkben általánossá vált az ötnapos munkahét, természetesen változhat a helyzet, de a végösszabályozásnál feltétlenül figyelembe kell venni, hogy a szombaton feleslegesen inspekciónak a munkanapokon veszik ki az őket is megillető szabadnapot, amikor viszont zsúfoltak az egészségügyi, oktatási intézmények és nagy gondot jelent a helyettesítés. A túlórák száma amúgyis megugrott, kár lenne a felesleges inspekciónak miatt drágábban, túlórában dolgoztatni ugyanazokat.

A rövidebb munkaidő feltételezi a tényleges munkaidő intenzív kihasználását, az élet, a termelés, szolgáltatás, ügyintézés, a fizikai és a szellemi munka minden területén. Most öt nap alatt kell elvégezni mindazt, ami korábban hat napig tartott, hasonló vagy még jobb minőségben, úgy, ahogyan azt népgazdaságunk jelenlegi helyzete megkívánja tőlünk. Ezért nagy kincs a munkaidő!

Vasvári Ferenc.

HÁZASSÁG

Solti Mihály és Papp Margit Irén, Korus József és Perizs Erika, Radics György és Paporika Julianna, Német János és Stevanov Mária, Faragó Béla és Popovics Jelenka, Jurjevna, Szemendrey Olivér István és Márta Irén, Gábor József László és Kiss Erzsébet, Novakov József és Keresztess Magdolna, Pirocska, Pozsár József Zoltán és Meleg László, Patkó Tibor Antal és Debreczeni Zsuzsanna, Csikós József és Szalai-Hetényi Mária, Lovai Tamás és Vörös Erzsébet, Herceg Gáspár és Adai-Simon Erika, Vár Zoltán és Tóth Zsuzsanna, Tóth Béla és Hegyvári Gabriella, Karácsonyi Ferenc és Molnár Zsuzsanna Katalin, Boros István és Ördög Mária, dr. Szekeres András és Prónay Ginevra Eva, Tüskés József és Gombos Katalin Magdolna, dr. Ávéd János László és Várkonyi Tímea, Szegfű József és Márki Irén, Demé István és Pehér Ágnes, Kerekes József és Szikora Magdolna Mária, Széll Átila Dezső és Sztanics Mária, Horváth József és Karai Mária, Farkas Rudolf és Szabó Eva Judit házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

Papp Zsolt Józsefnek és Rácz Juliának György Balázs, Csar Miklós Gusztávnak és Baló Andrásnak Kinga Cecília, Csehó Szilveszternek és Czérna Iónának Zoltán, Brunner Zoltán Annának és Barton-Emma Erzsébetnek Nikolettia Emma, Németh Lászlónak és Mizesz Erzsébet Mária, Rita Gabriella, Székelyhídi Miklós Jánosnak és dr. Vojnár Gabriellának Miklós, Suli Istvánnak és Tisóczki Pirocskának Gabriella, Vigh Andrásnak és Korsós Gyöngyinek Hajnalka Magdolna, Berényi Istvánnak és Szanka Aranka Bernadett, Fodor Károlynak és Elek Evának Adrienn, Nagy Istvánnak és Szolnoki Editnek Gabriella, Solti Jánosnak és Komtos Iónának Zsuzsanna, Tóth Jánosnak és Buknicz Ilo-

Szibéria mezőgazdasága

A több mint 10 millió négyzetkilométernyi Szibériában a földművelési övezetek viszonylag kis területet foglalnak el. Főleg a déli határterületeken összpontosulnak, amelyek a transzszibériai vasútvonal mellett, hosszú sávként húzódnak. A körülmények igen mostohák: kemény tél, gyakori az aszály, a késő őszi és korai tavaszi fagyok, olykor szeptemberi hóesések nehezítik a földművesek munkáját.

Napjainkban a „szovjet gazdaság keleten elért ugárrészű változásairól” beszélnek. A kolosszális mennyiségű természeti kincsek kiaknázása lehetővé teszi a terület gyors fejlődését, és növeli az ország gazdasági életében betöltött szerepét. Az ipar intenzív növekedése a lakosság számának jelentős növekedését vonja majd maga után. Főleg az utóbbi körülmény diktálja azokat az intézkedéseket, amelyeket az SZKP Központi Bizottsága és a Szovjetunió Minisztertanácsa dolgozott ki „A mezőgazdaság komplex fejlesztéséről Szibéria, Távol-Kelet és Kurgan megye területén.” A cél: a lakosság ellátása burgonyával, zöldséggel, állati eredetű termékekkel, alapjában a helyi termelés révén.

Azt természetesen nem lehet várni, hogy ezen a vidéken narancslegyek viruljanak majd. De jó lehetőségek vannak arra, hogy Szibéria és a Távol-Kelet a jelenleginél nagyobb gabonaszállítótá váljék majd, ugyanúgy a hüvelyesek termelőjévé, továbbá gyapjú-, bőr-, mézexporttöré, a folyami és a tavi halak szállítójává. Különös gondot fordítanak a tudományos-műszaki forradalom legújabb eredményeinek hasznosítására. Az agrokémia, a talajjavítás, a korszerű mezőgazdasági kultúra felhasználása lehetővé teszi a terméshozam növelését. Jelentősen növelik az olyan gépek szállítását, amelyek speciálisan a helyi nehéz körülmények között végzendő munkákhoz készültek, az állattenyésztési telepek és komplexumok berende-

zéseinek a szállítását. Bővítik a javított talajú földek területét, új gépkocsikat építenek, összesen 14 ezer kilométeres hosszúságban. Az utóbbiak jelentősen kiszélesítik az úthálózatot, nem is beszélve a BAM, a Bajkál—Amur vasúti fővonal 3 ezer 200 kilométeres szakaszáról.

A regionális program anyagi-műszaki biztosítására 20,5 milliárd rubelt fordítanak, ami a 11. ötéves tervidőszak mezőgazdasági beruházásainak több mint 10 százaléka.

Lev Voszkreszenszkij

Hagyományok Tápén

Halászat

Noha Tápét középkori településnek (is) mondják, mert az első, irodalmi említés 1138-ból származik, területén már a kőkorszakban megjelent az ember. Folyó menti településként őrizte meg mindmáig a reá oly jellemző, ősi foglalkozást, a halászatot. Kézenfekvő tehát, hogy az itt élő ember elsősorban a halászával szerzett javakból, a gyűjtögetésből, a pákászásból és a madarászból tartotta fenn magát.

A két gát közé szorítás előtti Tisza — főként a tavaszi, zöldárak idején — valósággal ontotta a halat. Kifogásukhoz a tápai halászok vejszt használtak. A vejszével nem az anyafolyót halászták. Annál inkább alkalmas volt a végeláthatatlan nagy ártért, melynek víz alatti iszapjába erős karókat szúrtak, s ahhoz erősítették a már elkészített nádkerítést, amelyből kürtöket alakítottak ki. Egy-egy vejsz 20—25 méter hosszú volt, amelyeket egy-egy végbe építettek mindaddig, amíg a víz kiterült. Főállásakor a kapukat nyitva hagyták, amelyen át lötytött ki a temérdek hal. Az áradás megállapodásakor ezeket a kapukat becsukták. A rabságból menekülő akaró hal a nádfalnak ütközött, annak mentén a kürtöbe jutott. Innen szákkal szedték ki a halászkok a csónyikokba, így szállították tömegével a halhasító tanyákra. A halnak levágták a fejét, ki-

Bábolnai bemutató

Új mezőgazdasági gépeket fejlesztettek ki a Mezőgép Tröszt vállalatánál. Ezek a berendezések energiatakarékosak, nagyobb teljesítményűek elődeiknél. Az új gépeket szeptember 28. és október 1. között az immár hatodik alkalommal rendezendő bábolnai napon láthatják a szakemberek és az érdeklődők.

A bábolnai napok célja ezúttal is a frissen alkalmazott eljárások bemutatása, az első eredmények ismertetése.

Lev Voszkreszenszkij

Családi események

Juliannak Péter, Bétéli Pálnak és Varga Olgának Natália, Toma László Jánosnak és Komlódi Mária Katalinnak Katalin, Hévízi Géza Istvánnak és Papos Erzsébet Juliannának Emese Hédi, Bálint Józsefnek és Paulik Iónának Jácint, Kenéz Lászlónak és Dékány Katalinnak László, Kátóna Ferencnek és Lányi Erzsébet Veronikának Zsuzsanna, Tóth László Dénesnek és Nagy Mária Erzsébetnek Péter, Sári Gábor Pálnak és Harmati Erikának Gábor, Mihály Sándornak és Tandari Mária Mária, Rakity Aurélnak és Horváth Irénnek Aurél, Tóth Jenőnek és Hell Györgyi Katalinnak Jenő Gábor, Pálfi Vendélinek és Szécsi Erzsébetnek László, Paragi Jánosnak és Borbola Juliannának Julianna, Balogh Ferencnek és Kech Ágnesnek Zoltán, Bálint Géza Tognak és Gyuris Erikának Edina nevű gyermekük született.

HALÁLOZÁS

Hegyes István, Volford Pálné Puschman-Üllinger Katalin, Turi Andrásné Miki Pirocska, Ördög Antalné Fodor Pirocska, Abraham József, Hatzinger József, Kovács Péter Pál, Baló József, Szabó Dezsőné Masa Gizella, Papp Antal, Falvai Józsefné Vajda Ágnes, Kopasz Istvánné Farkas Mária, Santa János, Kovács Ferencné Kőszegi Ióna, Petrovics Imre Farkas, Farkas Iloné Bella Julianna, Kiss Attiláné Rozsika Judit, Dobai Béláné Micheller Pirocska, Ördög István, Kovács András, Markovics Ferencné Farkas Johanna, Csomgródi Károlyné Hegedűs Mária, Korom Ferenc, Horváth Józsefné Benke Erzsébet, Lőrincz Kálmán Sándor, Szabó Mihályné Homola Zsuzsanna, Oláh János, Németh László, Nagy Margit Zsófia, Csendes Pálné Kohajda Anna, Czinkóczi Eva, Igaz János, Gombos Ferenc Gáspárné Nagy Viktória, Kucsora Józsefné Kunosabó Rozália, Sebők Antalné Varga Rozália, Ottlik József István meghalt.

A hal az egykori táplálkozásában az első között szerepelt. Leginkább paprikából főztek belőle, de a legrégebbi elkészítési módja a sózás, illetve a szárítás volt. Az ily módon előkészített halat több léből átmosták, és nyáron megsütötték. Az újabban készülő halászlé, erős fűszerezésével már a modern világ étke. Nemrégiben halászlé hívtak a Cs. Nagy gyerekek: János és István. Motoros jadvikkal suhantunk ki „tanyájuk” elől, amint bukált a Nap. Szeged felé vették útunkat, majd a Maros-torkolatnál hatalmas kanyart téve a Maros vizére futottunk. Messze, a maki hídon túl volt a halászléhelyük. Apátfalva táján megfordultunk, és visszafelé jövet úgy 20—22 parti varsát emeltünk ki. Nem volt nagy fogás, több varsát kiraboltak a környéken lakók. Az egyetlen átkötőgorgoson semmi, a tiszai varsákban meg csak rák volt. Hová lett a régi halbőség? Ami van, annak az íze sem az igazi. De azért megesszük, hiszen megis csak a mi Tiszánk termötte mindahányat.

Ifj. Lele József

Házépítés — tetőtől kezdve

Örményországban egy új módszer segítségével, a házépítés a tetőtől kezdődik. Az építők először a több részből összeszerelt oszlopokat, a támaszokat szerelik. Ezután a földön állítják össze a tetőt, melyet az oszlopokra erősített különleges emelőkkel juttatnak a magasba.

A földön szabadon álló helyen megkezdik a legfelső emelet betonfödémének készítését. Ezt ismét a magasba emelik, hogy hozzá-

fogjanak a következő emelet födémének betonozásához. Miután valamennyi födém a helyére került, megkezdik az épületek belső szerelési munkáit.

Az emeletek nem alulról fölfelé, hanem fölülről lefelé készülnek, a korábbinál jóval gyorsabban, s a házak formája teljesen egyedi. Így például akár lóherére emlékeztető is lehet.

(APN)